

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

УДК 65.018

Войченко Р. А., студент
1 року ОС магістр
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

В умовах посилення процесів глобалізації та загострення конкуренції, виникає необхідність пошуку нових шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Одним із дієвих методів підвищення конкурентоспроможності є формування на підприємствах систем управління якістю. Тому виробники вимушені удосконалювати технології та методи управління виробництвом, щоб забезпечити підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.

Теоретичні та практичні аспекти підвищення якості продукції, управління та виробництва досліджено в роботах вітчизняних і зарубіжних учених: Горчакова О. М. [1], Пономарьова О. С. [2], Сімченко Н. О. [3], Шустіна І. М. [4].

Констатуючи необхідність підвищення якості, більшість авторів у своїх дослідженнях акцентують увагу лише на одному з принципів управління якістю, що не дозволяє використовувати комплексні методичні підходи до формування систем управління якістю та їх оцінки. З цієї причини принципи управління якістю і питання комплексного їх застосування потребують подальшого дослідження.

Метою статті є обґрунтування принципових засад формування системи управління якістю, виявлення проблем запровадження системи управління якістю підприємства з урахуванням сучасних умов господарювання, та наведення шляхів їх вирішення.

Поняття «менеджмент якості» охоплює аспекти загальної функції управління в розрізі політики якості, цілей, відповідальності, планування, забезпечення та поліпшення якості. Найефективніше реалізувати зазначені функції допомагає впровадження системи якості, яка пронизує

не тільки процес виробництва продукції, але й всі сфери діяльності підприємства [5].

В даний час у світі впровадження системного підходу до управління якістю здійснюється підприємствами у трьох формах [6]:

- перший рівень – системи якості за моделями, регламентованим стандартами ISO 9000;

- другий рівень – системи загального управління якістю (Total Quality Management – TQM);

- третій рівень – системи загального керівництва.

На підприємствах України реалізація концепції загального управління якістю (TQM) здійснюється у запровадженні міжнародних стандартів ISO серії 9000, які на сьогоднішній день увібрали в себе кращий міжнародний досвід по створенню конкурентоспроможного підприємницького середовища [3].

Основними цілями впровадження систем управління якістю на підприємствах є: задоволення потреб споживачів у якісній продукції; розширення ринків збуту продукції, зокрема вихід на ринки Європейського Союзу; підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках; вдосконалення системи якості на підприємстві; мінімізація кількості проведення періодичних аудитів, що здійснюються на вимоги споживачів; покращення роботи постачальників та субпідрядників; зростання ділової репутації підприємства та ін..

З практики застосування міжнародних стандартів ISO серії 9000 в Україні відомо, що в 80% випадків їх впровадження не приносить очікуваного результату. Основними причинами такої ситуації визначено:

- 1) формальне впровадження вимог стандарту ISO 9001:2000 з метою сертифікації;

- 2) відсутність єдиної методики побудови системи менеджменту якості, яка забезпечує виконання принципів менеджменту якості;

- 3) необізнаність фахівців у питаннях якості, філософії якості;

- 4) відсутність у стандарті ISO 9001:2001 вимоги щодо ефективності функціонування системи менеджменту якості.

Стандарти ISO серії 9000 вимагають, щоб система якості була взаємопов'язана з усіма видами діяльності підприємства, а її дія розповсюджувалася на всі етапи життєвого циклу продукції та процеси від первинного виявлення потреб ринку до кінцевого задоволення встановлених потреб.

З метою підвищення якості та конкурентоспроможності вітчизняної продукції необхідно розробити і затвердити заходи щодо впровадження систем управління якістю на підприємствах, зокрема [3]:

1) розроблення проектів нормативно-правових актів щодо державної підтримки впровадження систем управління якістю на підприємствах;

2) завершення перегляду та затвердження основоположних стандартів національної системи стандартизації з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартизації та сертифікації;

3) організацію та проведення постійного моніторингу впровадження систем управління якістю на підприємствах;

4) забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з управління якістю та розроблення відповідних навчальних програм, утворення розгалуженої мережі методичних і консультативних центрів, розвитку фундаментальних та прикладних досліджень, у сфері управління якістю;

5) проведення серед керівників і головних спеціалістів підприємств тренінгів та семінарів з метою роз'яснення сутності, необхідності, основних положень систем управління якістю;

6) запровадження фінансової підтримки вітчизняних підприємств шляхом здешевлення цільових кредитів для оплати вартості робіт з розроблення, впровадження та підтвердження відповідності систем управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів.

Автором було визначено, що для підвищення конкурентоздатності в умовах глобалізації, підприємствам необхідно зосередитись на системі управління якістю, а також на методології її впровадження згідно міжнародних стандартів ISO серії 9000. Вирішення проблем

запровадження системи управління якістю на підприємствах потребує об'єднання зусиль професійних організацій у сфері якості з метою вироблення стратегії спільних дій для розвитку ринку послуг у сфері якості, створення висококваліфікованого фахівця з управління якістю, який буде відповідати сучасним потребам.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з визначенням інструментарію та напрямів вдосконалення забезпечення системи управління якістю, вивчення можливостей і особливостей впровадження інформаційних технологій системи управління якістю на вітчизняних підприємствах.

Література

1. Горчакова О. М. Розвиток системного та процесного підходів до управління якістю промислового виробництва: автореф. дис. / О. М. Горчакова. – Донець. – 2010. – 214 с.

2. Пономарьова О. С. Шляхи гармонізації вітчизняної практики управління якістю з міжнародними стандартами / О. С. Пономарьова // Економіка, фінанси, право. – 2010 р. – №5. – С. 14–16.

3. Сімченко Н. О. Впровадження систем управління якістю на підприємствах України: проблеми та перспективи / Н. О. Сімченко, Г. А. Мохонько // Економіка. Управління. Інновації. – 2012 р. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_55.

4. Шустіна І. М. Формування системи управління якістю діяльності сільськогосподарських підприємств: автореф.дис. / І. М. Шустіна. – К. – 2010. – 222с.

5. Вознюк Т. К. Управління якістю продукції на підприємствах легкої промисловості: автореф. дис. / Т. К. Вознюк. – Хмельницький : ХНУ. – 2015. – 221 с.

6. Пащенко Ю. В. Особливості формування систем управління якістю у сільськогосподарських підприємствах / Ю. В. Пащенко, І. О. Шарко // Наукові праці ПДАА. – 2012 р. – №2. – С.163–167.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Іпполітова І. Я.

Опубліковано в авторській редакції